

Advies van de Klankbordgroep Windenergie in Zaanstad over de concept spelregels voor het Zaans zoekgebied voor windenergie

26 april 2024, voor de gemeenteraad van Zaanstad

Opgesteld door: [REDACTED] (onafhankelijk voorzitter), met en namens de deelnemers van de Klankbordgroep Windenergie in Zaanstad

Introductie

De klankbordgroep Windenergie in Zaanstad heeft sinds juni 2023 actief meegedacht over de spelregels voor windenergie in Zaanstad. De gemixte groep deelnemers – omwonenden, vertegenwoordigers van belangenorganisaties, initiatiefnemers en bedrijfsleven – kwamen zeven keer bij elkaar, waarvan een keer online. Met grote betrokkenheid en altijd met respect voor elkaars verschillende belangen, heeft de groep ontzettend veel informatie tot zich genomen en besproken. De bijeenkomsten vonden plaats in een goede sfeer. Dat neemt niet weg dat het soms schuurde en dat het onderwerp windenergie emoties oproep, vooral over de onderwerpen gezondheid / overlast en natuur.

Totstandkoming advies

In de laatste bijeenkomst in februari 2024 hebben de leden van de klankbordgroep aan [REDACTED] de onafhankelijk voorzitter, gevraagd om met en namens hen het advies over de concept spelregels op papier te zetten. Er is afgesproken het advies beknopt te houden, met daarbij desgewenst bijlagen vanuit verschillende deelnemers met meer toelichting. Op 4 april 2024 heeft gemeente Zaanstad de concept spelregels gedeeld. De leden van de klankbordgroep hebben hun advies daarover uitgebracht aan de voorzitter per e-mail, een Google-formulier en in enkele gevallen telefonisch. In een aantal feedbackrondes zijn we samen gekomen tot dit document.

Geen eenduidig advies

Omdat de deelnemers van de klankbordgroep uiteenlopende belangen hebben, is het niet mogelijk een unaniem advies uit te brengen. Dat was overigens ook niet de intentie en was gedurende het proces ook bij iedereen bekend.

Bijgedragen van dit advies

Aan de deelnemers is gevraagd of hun naam vermeld mag worden op dit advies, overwegende dat dit stuk mogelijk openbaar wordt. Hieronder het overzicht van de deelnemers, soms met naam, anders anoniem met omschrijving.

1. [REDACTED] bewoner Nauerna, mede namens Belangengroep Nauerna
2. Bewoner Nauerna
3. Bewoner Assendelft
4. [REDACTED] bewoner / agrariër Wijkermeerpolder
5. Bewoner Zaandam
6. [REDACTED] vertegenwoordiger Kontakt Milieubeheer Zaanstreek
7. [REDACTED] vertegenwoordiger Natuur en Milieufederatie Noord-Holland
8. [REDACTED] vertegenwoordiger volkstuinencomplex
9. [REDACTED] vertegenwoordiger ondernemersvereniging Zaanstad Zuid en Green Business Club
10. [REDACTED] Zaanse Energie Koöperatie (ZEK), coöperatief initiatiefnemer
11. [REDACTED] Ballast Nedam, namens initiatiefnemers Havenbedrijf Amsterdam, Ahold Delhaize, Afvalzorg, Ballast Nedam en Pieter Bon

Twee deelnemers hebben geen advies uitgebracht over de concept spelregels:

12. Bewoner / ondernemer > in verband met ziekte niet meegeschreven aan het advies
13. Bewoner van Westzaan > is na enkele bijeenkomsten gestopt met deelname

Opmerkingen vooraf

Klimaatdoelen: Over het algemeen zijn de deelnemers het erover eens dat de klimaatdoelen behaald moeten worden. Ook wordt erkend dat gemeente Zaanstad achterloopt op de eigen doelstellingen en op het landelijk gemiddelde van duurzame energie-opwek. Bij meerdere deelnemers leeft de twijfel of Zaanstad haar klimaatdoelstellingen wel gaat halen, ook met windenergie. Een enkele deelnemer geeft aan dat door de hoeveelheid aan onderzoeken naar de effecten van windturbines op de omgeving de urgentie van de klimaatdoelen ontbreekt. Bewoners van Nauerna geven aan dat de plannen voor een mogelijk zonnepark bij Park Nauerna al een flinke bijdrage zouden kunnen leveren aan de klimaatdoelen.

Landelijke normen: De deelnemers ervaren het als lastig dat er nog geen geldende landelijke milieunormen zijn. Dat geeft voor zowel omwonenden als initiatiefnemers en bedrijven veel onduidelijkheid. Voor omwonenden zijn de mogelijke (gezondheids)effecten en overlast onduidelijk, zoals door geluid en slagschaduw. Voor initiatiefnemers en bedrijven is door het ontbreken van landelijke normen onduidelijkheid over opwekpotentie / opbrengst en de mogelijkheden om de opgewekte windenergie lokaal in te zetten voor het Zaanse bedrijfsleven.

Netcongestie: Ook netcongestie en hoe de netbeheerders (TenneT en Liander) dit gaan aanpakken, speelt een rol voor initiatiefnemers en bedrijfsleven. Netcongestie is nu al een probleem en zal alleen maar nog urgenter worden. Duidelijkheid over de aanpak van netcongestie is belangrijk voor de haalbaarheid van een windproject, maar deze duidelijkheid kan pas worden gegeven als de locaties bekend zijn.

Proces: Een bewoner van Nauerna geeft aan het proces in de klankbordgroep te hebben ervaren als eenrichtingsverkeer, waarin de input van de deelnemers niet is verwerkt en adviezen van experts niet goed zijn verwerkt. Deze bewoner stelt voor het proces opnieuw te doen, deze bewoner beoordeelt de concept spelregels als te veel pro-windturbines.

Combinatie met zon: Een andere bewoner, met een agrarisch bedrijf in de Wijkermeerpolder, had in dit proces graag ook de discussie over zonneparken behandeld, omdat de zone met locaties A, B, C en D in de RES een zoekgebied is voor zon én wind. Volgens hem zijn juist hier wel mogelijkheden voor windenergie in combinatie met zonneparken. Mits bewoners hier geen hinder van onder vinden. Deze hinder zou gewaarborgd moeten worden door landelijke regels omtrent windturbines.

Adviezen over de concept spelregels voor windenergie in Zaanstad

Categorie: Overlast en mogelijke gezondheidseffecten

1. Vanuit bewoners van Nauerna: geen extra windturbines nabij Nauerna (locaties D en F)

Bewoners van Nauerna hebben grote zorgen over de overlast en mogelijke effecten voor de gezondheid van windturbines nabij hun woningen. In Nauerna ondervinden bewoners al veel overlast van geluid, stank en uitzicht, door vliegverkeer, bestaande windturbines, oprukkende industrie op Hoogtij en de stortplaats. De Bewonersgroep Nauerna adviseert: geen windturbines in locatie E (= al vervallen), D en F. Een bewoner uit de Wijkermeerpolder geeft aan dat een windturbine bij Afvalzorg op een berg onhandig lijkt en ongunstig is voor de bewoners van Nauerna.

2. Vanuit bewoners Veldweg (achter de gevangenis): als op locatie F windturbines komen, plaats ze dan zo dicht mogelijk tegen het Noordzeekanaal aan

Bewoners van de Veldweg, achter de gevangenis, missen visualisaties vanaf hun straat met het zicht op eventuele windturbines op locatie F. Omdat deze informatie nog ontbreekt, kunnen deze bewoners de impact op het uitzicht nog niet beoordelen. Plaatsing van eventuele windturbines tegen het Noordzeekanaal aan heeft de minste impact op mens en natuur. Dit sluit qua beeld ook meer aan de op de al bestaande windmolens bij Nauerna.

3. Milieunormen (waaronder geluid): ga niet op de grenzen zitten, in verband met veranderende regelgeving én om te laten zien dat bewoners meetellen voor gemeente Zaanstad

Een bewoner adviseert niet 'op' de grenzen (zowel de geografische grenzen van de vlekken, als de uiterste waarden) van de regels / milieunormen te bepalen waar windmolens geplaatst kunnen worden, omdat de regelgeving steeds verandert. Deze bewoner verwacht dat de regels door voortschrijdend inzicht in 2023 aangescherpt zullen zijn vergeleken met nu.

Ook een andere bewoner adviseert op sommige punten strenger te zijn dan de landelijke milieunormen, om eventuele verscherping van landelijke regels in de toekomst voor te zijn. Als extra argument hierbij geeft zij aan dat gemeente Zaanstad met strengere regels laat zien dat omwonenden meetellen voor Zaanstad, wat haars inziens cruciaal is voor het project.

Deze bewoner geeft aan tevreden te zijn dat in de concept spelregels is opgenomen dat het cumulatief geluid niet hoger mag worden dan het huidige geluidsniveau. Echter, zij zou graag zien dat de standaardwaarden van 45db overdag en 41db nacht niet overschreden mogen worden en dat piekmomenten niet geaccepteerd worden als daarmee het cumulatief geluid boven de gestelde waarde komt.

4. Slagschaduw en obstakelverlichting: zorg voor goede oplossingen

Slagschaduw wordt door zowel direct omwonenden van mogelijke locaties als andere deelnemers gezien als zeer hinderlijk. Vooral als het gaat om meerdere windmolens op een rij. Het advies luidt om hiervoor kritisch en realistisch te kijken naar oplossingen en niet blind de concept spelregels over te nemen. De mogelijke toekomstige afstandsnorm moet hier goed worden toegepast. Ook beperking van hinder door obstakelverlichting moet – conform de concept spelregels – goed worden onderzocht en oplossingen als naderingsdetectie moeten worden toegepast om hinder voor mens, dier en natuur te minimaliseren.

5. Compenseer omwonenden voor overlast

Een bewoner adviseert spelregels toe te voegen over financiële compensatie van omwonenden. Bijvoorbeeld: bewoners die binnen een straal van driemaal de tiphoogte wonen kunnen een beroep doen op onderzoeksbudget voor metingen naar overlast door geluid, slagschaduw of andere hinder. Bewoners bij wie meetbare overlast kan worden aangetoond hebben recht op mitigerende maatregelen aan hun huis, bijvoorbeeld extra geluidsisolerend glas en ventilatie met suskasten tot een maximum bedrag.

Categorie: Natuur en biodiversiteit

6. Natuur en recreatie: geen windturbines in en nabij natuur en recreatie

Vanuit natuurbelang wordt toegejuicht dat locatie E is afgevalen, omdat Hoogtij een belangrijke vleermuisroute is en er ook zeldzame vogels voorkomen. Het is voor de natuur van belang dat locatie E *definitief* afvalt. Bewoners van Nauerna adviseren de eerder toegezegde natuur- en recreatieparken bij Nauerna te beschermen tegen windturbines.

7. Vogels en vleermuizen: zorg voor stilstandsvoorziening, andere beschermende oplossingen

De vertegenwoordiger van de twee natuurorganisaties benadrukken dat het belangrijk is om aanvaringsslachtoffers onder vogels en vleermuizen te minimaliseren. Daarom moeten windturbines automatisch uitgeschakeld worden bij naderende groepen vogels of bijvoorbeeld als roofvogels broeden. Ook een bewoner benoemt het belang van een dergelijke stilstandsvoorziening. Daarnaast moeten andere technologische oplossingen om vogels en vleermuizen te beschermen door de initiatiefnemers worden bekeken, zoals een zwarte wijk.

De ontwikkelaar(s) zou(den) afspraken moeten maken over een zorgvuldige integratie van windturbines, monitoring, mitigatie van effecten en het beheer van onverwachte schade aan de natuur. Het is belangrijk deze afspraken vast te leggen met lokale belanghebbenden, bijvoorbeeld in een gebiedscontract.

Om de impact op de natuur verder te minimaliseren, adviseert een van de natuurorganisaties te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor bovenwettelijke compensatie, zoals het beperken van de (en het slimmer maken van) verlichting van windturbines en windparken.

8. Betrek lokale ecologen én natuurorganisaties

Beide natuurorganisaties zijn tevreden met de spelregel dat lokale ecologen betrokken moeten worden bij natuuronderzoeken, omdat hun betrokkenheid de kwaliteit en relevantie van het onderzoek aanzienlijk kan versterken. Een van hen adviseert daarnaast om Waarneming.nl serieus te nemen en de aanwezigheid van vogels op locatie G niet te onderschatten. Een bewoner adviseert naast lokale ecologen ook lokale natuurorganisaties te betrekken.

Categorie: Financiële participatie / lokaal eigendom

9. Financiële participatie

a) Vanuit belang energiecoöperatie en bewoners: zorg dat bewoners en de natuur delen in de opbrengst

De vertegenwoordiger van de energiecoöperatie, een aantal bewoners en de natuurorganisaties vinden het belangrijk dat er wordt gezorgd voor lokaal belang en lokale zeggenschap bij een mogelijk windproject. Via coöperatief eigenaarschap van bewoners van Zaanstad, kan het evenwicht tussen voor- en nadelen van de duurzame windenergie worden geborgd. Een organisatie zonder winstoogmerk biedt de beste kansen dat de opbrengsten van duurzame energie ook bij de omwonenden terecht komen. Het betrekken van de omgeving bij het project draagt bij aan een succesvolle ontwikkeling waar iedereen van profiteert. Een bewoner heeft twijfels of financiële participatie wel haalbaar is – hij vermoedt dat dit alleen kan als de gemeente Zaanstad zelf initiatiefnemer wordt.

Voor wat betreft het op te richten gebiedsfonds zien de vertegenwoordigers van de beide lokale natuurorganisatie graag dat hieruit een bijdrage wordt gedaan voor een natuurfonds: meer bomen en andere natuurversterkende maatregelen in de omgeving van het windpark, ter compensatie van overlast.

b) Vanuit belang initiatiefnemers: schrap deze complicerende spelregel

Bovenstaande wens voor financiële participatie door bewoners, de energiecoöperatie en de natuurorganisaties schuurt met het belang van vijf mogelijke initiatiefnemers: zij ervaren financiële participatie als een complicerende factor voor de voor hen toch al uitdagende realisatie en exploitatie van de windturbineposities. Zij willen bijvoorbeeld de mogelijkheid open houden lokaal eigenaarschap in te vullen met het naburig bedrijfsleven in plaats van met omwonenden.

Categorie: Bedrijfsleven en initiatiefnemers

10. Vanuit bedrijfsleven: zorg eerst voor duidelijkheid over landelijke normen en aanpak netcongestie

De belangen van de leden van de twee ondernemersverenigingen Zaanstad Zuid en Green Business Club zijn te verschillend om een gedragen advies uit te brengen over de spelregels. Het spectrum van meningen van ondernemers over de plaatsing van windturbines op bedrijventerreinen langs het Noordzeekanaal loopt uiteen van “mordicus tegen” tot “groot voorstander zonder voorbehoud”. Er wordt zeer uiteenlopend gedacht over bijvoorbeeld geluidsoverlast, slagschaduw en het nog vast te stellen afstandscriterium. De noodzaak van de energietransitie wordt in meerderheid wel onderkend, maar ook hier zijn ondernemers niet unaniem in hun zienswijze. Voor ondernemers is eerst duidelijkheid over de landelijke normen en de aanpak van netcongestie noodzakelijk om in te kunnen schatten of windenergie kan worden ingezet voor lokaal gebruik.

11. Vanuit initiatiefnemers: stel geen bovenwettelijke eisen / spelregels, want deze maken het behalen van de gemeentelijke doelstellingen onmogelijk én het proces van windontwikkeling nog complexer en risicovoller (locaties D, F, G en H)

De vertegenwoordiger die advies uitbrengt namens vijf mogelijke initiatiefnemers geeft aan dat deze initiatiefnemers de gemaakte keuzes in de concept spelregels teleurstellend vinden. Ze zijn verbaasd dat op tal van aspecten bovenwettelijke en procesmatig verzwarende eisen worden voorgesteld, zoals voor geluid, financiële participatie (zie boven) en het ontwikkelen als 1 project. Door de congestieproblematiek en de invoering van een zero-emissiezone vanaf 2025 zijn grote knelpunten ontstaan die om acuut en kordaat handelen vragen van alle betrokken stakeholders.

Zij benadrukken dat de vier overgebleven mogelijke locaties met de daarbij voorgestelde spelregels verre van toereikend zijn om de gemeentelijke doelstellingen (tussen 2030 en 2040 klimaatneutraal) te behalen. Ook blijft de gemeente door de gemaakte keuzes ver achter op het landelijk gemiddelde van duurzame opwek.

De initiatiefnemers wijzen er ook op dat noodzakelijke materialen om de gewenste windturbines te produceren moeilijk verkrijgbaar zijn en op het feit dat de 'kleinere' turbinevarianten om bedrijfseconomische redenen minder courant en niet meer verkrijgbaar zullen zijn. Vergeet hier bovenal niet dat de realisatie van een windproject vanaf dit moment nog zeker wel vijf tot zeven jaren zal duren. En dan is het al 2030 (geweest).

Tot slot geven ze aan dat het realiseren van een turbine op de mogelijke turbineposities binnen de huidige wettelijke kaders al complex en risicovol genoeg is. De initiatiefnemers benadrukken ernaar te streven om te voldoen aan deze wettelijke kaders en daarmee de richtlijnen voor omgeving en natuur te waarborgen.

Categorie: Overig & tot slot

12. Pak door (samen met provincie, buurgemeenten en netbeheerders)

Een bewoner pleit – in verband met de urgentie van klimaatverandering – voor minder inspraak en meer doorpakken en verantwoordelijkheid nemen door de bevoegde instanties. Samenwerking met de provincie en buurgemeenten om te komen tot een gezamenlijke aanpak is daarbij belangrijk.

Ook initiatiefnemers hebben er behoefte aan door te kunnen pakken, om zo snel mogelijk een bijdrage te kunnen leveren aan lokaal opgewekte duurzame energie en een oplossing te kunnen bieden voor netcongestie. Het voorstel om alle afzonderlijke initiatieven als 1 project te hanteren, heeft voor hen een remmend effect op het 'doorpakken'.

13. Zorg voor zo min mogelijk overlast voor mens en natuur

Tot slot: alle deelnemers zijn het erover eens dat als er een windproject komt, het project moet worden ontwikkeld met zo min mogelijk overlast voor mens en natuur.

Bijlagen:

1. Reactie Belangengroep Nauerna
2. Reactie bewoner Nauerna
3. Reactie bewoner / agrarisch ondernemer Wijkmeerpolder
4. Reactie Zaanse Energie Koöperatie
5. Reactie Ondernemersvereniging Zaanstad Zuid en Green Business Club
6. Reactie Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland
7. Reactie initiatiefnemers Havenbedrijf Amsterdam, Ahold Delhaize, Afvalzorg, Ballast Nedam en Pieter Bon
 - a. *Reactie per mail*
 - b. *Bijlage Havenbedrijf Amsterdam, gedeeld door de andere vier initiatiefnemers*

Bijlagen

bij het advies van de Klankbordgroep Windenergie in Zaanstad over de concept spelregels voor het Zaaans zoekgebied voor windenergie

26 april 2024

Overzicht bijlagen:

1. Reactie Belangengroep Nauerna
2. Reactie bewoner Nauerna
3. Reactie bewoner / agrarisch ondernemer Wijkermeerpolder
4. Reactie Zaanse Energie Koöperatie
5. Reactie Ondernemersvereniging Zaanstad Zuid en Green Business Club
6. Reactie Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland
7. Reactie initiatiefnemers Havenbedrijf Amsterdam, Ahold Delhaize, Afvalzorg, Ballast Nedam en Pieter Bon
 - a. Reactie per mail
 - b. Bijlage Havenbedrijf Amsterdam, gedeeld door de andere vier initiatiefnemers

1. Reactie Belangengroep Nauerna

Onderstaand advies gaat over locaties E (vervallen), D en F.

Van:  namens bewoners van Nauerna, verenigd in de Belangengroep Nauerna

Bijgaand het volgende advies van Belangengroep Nauerna:

Bewoners van Nauerna worden al jaren gehinderd door gelijktijdige overlast van lawaai, stank en verpest zicht. Het buurtschap wordt geconfronteerd met de oprukkende industrie op HoogTij en Westpoort, het bedrijf van Afvalzorg, het vliegverkeer pal boven Nauerna, de bestaande grote windturbine op de hoek van Zijkanaal D en Noordzeekanaal en de vele windturbines in Westpoort.

Met de gemeente Zaanstad is in 2013 overeengekomen om ter compensatie van het al bestaande ongemak twee natuur- en recreatieparken tot stand te brengen die hopelijk nu binnen korte tijd worden gerealiseerd. Deze parken moeten niet verpest worden door de nu voorgestelde naastgelegen windturbines.

Overigens ontwikkelt de Belangengroep Nauerna een zonnepark van 7 ha op de zuidflank van Park Nauerna om daarmee een forse duurzame energiebijdrage te leveren aan Zaanstad.

Bewoners van Nauerna willen kortom niet nog een of meer windturbines in de directe omgeving.

2. Reactie bewoner Nauerna

Van: bewoner Nauerna (op verzoek zonder naamsvermelding)

Mijn mening, als bewoner, als deelnemer aan de klankbordgroep, is dat het proces erg misleidend is. Ik zou dit graag ook duidelijk willen maken aan de gemeenteraad. Waarom ik tot deze mening kom, komt door de volgende punten.

- Van het begin af aan worden we als bewoners van Nauerna niet serieus genomen. Als eerste werden alle woonarkbewoners niet meegenomen bij het aanschrijven over de bekendmaking van het zoekgebied, terwijl deze midden in het gebied wonen.
- Er werd bewust en systematisch informatie achtergehouden in de bijeenkomsten: vragen werden niet beantwoord, bepaalde informatie werd niet gedeeld op het moment wanneer daarom gevraagd

werd, omdat dit klaarblijkelijk niet in de aanpak van de organisatoren paste. Bijvoorbeeld: de vraag waarom de 'vlekken' die niet correct waren niet aangepast konden worden en in stand gehouden werden. Jullie wisten al waar de windmolens kwamen, waardoor het antwoord niet gegeven werd. En nu we weten dat ergens geen windmolens komen, is die vlek dus ook niet relevant.

- Er wordt niet geluisterd naar de experts die uitgenodigd waren. GGD advies van de slagschaduw: dit toch wel heel serieus te nemen, vooral als het gaat om meerdere windmolens op een rij. Dit komt niet terug in het voorstel. Onderzoek TAUW: de afstand in het voorstel van de mogelijke nieuw te plaatsen windmolen tot de eerste woonark, komt niet overeen met de voorgestelde afstand van TAUW, bewoner – tiphoogte windmolen.
- Zelfs de berekening voor het eventueel aantal op te wekken MW is misleidend. Omdat uitgegaan wordt van grotere windmolens dan die er al staan. Dit is tegen het advies in, omdat nieuwe windmolens moeten matchen met de bestaande windmolens.
- Er worden misleidende foto's genomen om de visualisatie van de windmolens duidelijk te maken: de windmolens worden getekend door de masten van zeilboten. Dat is alsof je een boom plant in het bos....

Kortom, het komt over als eenrichtingsverkeer. Bewoners worden er niet juist bij betrokken. En keer op keer krijg je het gevoel dat er dus niet geluisterd wordt, niet alleen naar de bewoners, maar dus ook niet naar de experts. En dat het proces alleen gedaan wordt voor de 'check in the box'. Conclusie: een erg misleidend proces.

Als ik in de gemeenteraad zou zitten, zou ik mij afvragen wat ik wel en niet zou kunnen geloven en zou mij dus ook sterk afvragen op basis van welke informatie ik dus een besluit aan het nemen ben. Ik hoop dat de gemeenteraad zich niet laat misleiden en kritisch kijkt naar wat er kan en vooral niet kan qua windmolens en leefbaarheid van de bewoners.

3. Reactie bewoner / agrarisch ondernemer

Van:  bewoner / agrariër Wijkermeerpolder

Conclusie en bevinden van de afgelopen maanden:

Als zittende van de klankbordgroep zijn we goed voorzien van info betreffende windmolens, wellicht had de klankbordgroep wat meer inspraak kunnen hebben in de door te lopen procedure. De discussie over zonneparken had ik hier ook graag in behandeld willen hebben. Want de zone langs het Noordzeekanaal is immers zoekgebied voor zon & wind in de RES.

Als conclusie kan je stellen dat er maar twee plekken mogelijk zijn binnen Zaanstad voor windmolens. Zeer karig om te stellen wanneer je 2030 energie neutraal wil worden. Tevens zijn deze mijns inziens niet realistisch. De eerste is op de open plekken op Hoogtij, volgens mij niet mogelijk omdat dit bestemd is voor industrie. De tweede is op Afvalzorg, boven op een berg een windmolen lijkt mij onhandig en niet echt gunstig voor de bewoners van Nauerna.

Opvallend is de uitkomst van het onderzoek van Tauw, hier kan je in één klap zien dat bijna geheel Zaanstad ongeschikt is voor windmolens. Mijn vraag is, had de provincie Noord Holland dit niet eerder kunnen zien. Zelf ben ik bewoner en agrariër in de Wijkermeerpolder en in een open gebied als dit is het al onmogelijk. Omdat het gehele gebied bij de Stelling van Amsterdam hoort is vanuit provinciaal beleid hier niets mogelijk. Zeer vreemd dat de Wijkermeerpolder in zijn geheel bij de stelling hoort, Stelling is er later gekomen en de polder staat er verder los van. Volgens mij zijn juist hier wel mogelijkheden in combinatie met zonneparken. Mits bewoners hier geen hinder van onder vinden. Dit zou gewaarborgd moeten worden door landelijke regels omtrent windmolens, maar zolang deze nog onbekend en niet definitief zijn kan je eigenlijk geen locatie binnen Zaanstad aanwijzen.

Als laatste heb ik mijn twijfels of het participatie proces haalbaar is. Wel als de gemeente Zaanstad zelf initiatiefnemer wordt.

4. Reactie Zaanse Energie Koöperatie (ZEK)

Van:  *Zaans Energie Koöperatie (ZEK)*

Binnen de gemeente Zaanstad kunnen Windturbines gerealiseerd worden binnen de aangegeven gebieden D, F, G en H, mits zij voldoen aan de nog deels vast te stellen landelijke milieu normen.

Als lokale energiecoöperatie is ons doel om duurzame energie, die we zoals geschetst echt nodig hebben, zoveel mogelijk (binnen de normen) lokaal op te wekken. Daarbij zorgen wij er reeds meer dan 30 jaar voor dat de voordelen van de duurzame energie ook lokaal landen in de vorm van financiële en energie opbrengsten.

Voor onze bijdrage leidt dit tot de volgende input:

Zorg voor lokaal belang en lokale zeggenschap bij de te realiseren duurzame energie opwekking. Door lokale bewoners in een coöperatief model eigendomsrecht en besluitrecht te geven wordt de beste waarborg gegeven dat er windturbines ontstaan die aan de regelgeving en aan de nog niet in regels gevatte bewonersbelangen voldoen.

Het lokale eigendomsrecht dient daarvoor 50% of meer te zijn. Borg, via dit coöperatieve eigenaarschap van bewoners van Zaanstad, het evenwicht tussen voor- en nadelen van de duurzame windenergie. Een organisatie zonder winstoogmerk biedt de beste kansen dat de opbrengsten van duurzame energie ook bij de omwonenden terecht komen.

5. Reactie Ondernemersvereniging Zaanstad Zuid en Green Business Club

Van:  *namens Ondernemersvereniging Zaanstad Zuid en Green Business Club*

De ondernemersvereniging Zaanstad Zuid en de Green Business Club benadrukken dat vanuit deze organisaties alle mogelijkheden om de gestelde klimaatdoelen te halen ondersteund worden. Windenergie is hiervoor een significante factor. Echter, de belangen van de leden zijn te verschillend om een gedragen advies uit te brengen over de spelregels. Het spectrum van meningen van ondernemers over de plaatsing van windturbines op bedrijventerreinen langs het Noordzeekanaal loopt uiteen van “mordicus tegen” tot “groot voorstander zonder voorbehoud”. Er wordt zeer uiteenlopend gedacht over bijvoorbeeld geluidoverlast, slagschaduw en het nog vast te stellen afstandscriterium. De noodzaak van de energietransitie wordt in meerderheid wel onderkend, maar ook hier zijn ondernemers niet unaniem in hun zienswijze.

Daarnaast maken twee onderwerpen de mogelijkheden van windenergie voor het Zaanse bedrijfsleven nu nog onduidelijk:

1. Landelijke milieunormen > het feit dat deze er nog niet zijn, maakt het lastig de mogelijkheden van windenergie in Zaanstad te beoordelen. Hierbij benadrukt: zolang de Tweede Kamer geen duidelijkheid geeft over duidelijke landelijke kaders over de afstand tussen windmolens en de bebouwde omgeving, is plaatsbepaling van windmolens niet mogelijk.

2. Netcongestie > de maatregelen die TenneT en Liander hopelijk gaan treffen voor het vraagstuk netcongestie, bepalen of en hoe de stroom van de windmolen(s) kan worden ingezet door de Zaanse bedrijven. Daar kan echter pas goed naar worden gekeken als de locaties bepaald zijn.

6. Reactie Natuur en Milieufederatie Noord-Holland

Van: [REDACTED] namens Reactie Natuur en Milieufederatie Noord-Holland

Betrekken lokale natuurgroepen

Het onderzoek naar de flora en fauna in de omgeving dient nauw samen te werken met lokale natuurorganisaties, die beschikken over cruciale lokale kennis. Hun betrokkenheid kan de kwaliteit en relevantie van het onderzoek aanzienlijk versterken.

Mitigerende maatregelen

Zelfs nadat een locatie als veelbelovend is geïdentificeerd, blijft een initiatiefnemer op het niveau van inrichting verschillende mogelijkheden hebben om de ecologische impact van het project te minimaliseren. Dit omvat het maken van afspraken over een zorgvuldige integratie van windturbines, evenals het opstellen van concrete richtlijnen voor monitoring, mitigatie van effecten en het beheer van onverwachte schade aan de natuur. De ontwikkelaar kan deze afspraken samen met lokale belanghebbenden vastleggen, bijvoorbeeld in een gebiedscontract. Een voorbeeld hiervan is het plaatsen van onderzoeksapparatuur zoals camera's en microfoons op de windturbines, waardoor vogels en/of vleermuizen in de nabijheid kunnen worden gedetecteerd en de turbines indien nodig kunnen worden stilgezet.

Er moet worden onderzocht of er mogelijkheden zijn voor bovenwettelijke compensatie, zoals het beperken van de (en het slimmer maken van) verlichting van windturbines en windparken. Bij de vormgeving van individuele turbines moeten zo veel mogelijk maatregelen worden getroffen om de impact op de natuur te minimaliseren. Dit kan onder meer gaan om de kleurstelling, verlichting, geluidsniveaus en stilstandregelingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van veldwaarnemers en/of radarsystemen.

Natuurfonds

Overweging moet worden gegeven aan het oprichten van een ecologiefonds waarin jaarlijks geld wordt gestort voor natuurversterkende maatregelen in de omgeving van het windpark.

Lokaal eigendom

Bij windenergieprojecten is participatie van essentieel belang. Dit kan op verschillende manieren plaatsvinden, waarbij het streven is naar minimaal 50 procent lokaal eigendom. Het betrekken van de omgeving bij het project draagt bij aan een succesvolle ontwikkeling waar iedereen van profiteert.

7. Reactie initiatiefnemers Havenbedrijf Amsterdam, Ahold Delhaize, Afvalzorg, Ballast Nedam en Pieter Bon

Onderstaand advies gaat over locaties D, F, G en H

Van: [REDACTED] Ballast Nedam, namens initiatiefnemers Havenbedrijf Amsterdam, Ahold Delhaize, Afvalzorg, Ballast Nedam en Pieter Bon

a. Reactie per mail

Reactie op de concept spelregels Zaans zoekgebied windenergie namens de initiatiefnemers;

Uit de concept stukken van de spelregels Zaans zoekgebied windenergie, blijkt dat de Gemeente Zaanstad tussen 2030 en 2040 klimaatneutraal wil zijn en nu ver achterloopt bij het landelijke gemiddelde met slechts 9% duurzame opwek (gem. 34%). Gezocht wordt naar locaties voor (minimaal) 9 tot 21 windturbines om aan te sluiten waarbij terecht wordt opgemerkt dat daarmee 'slechts het huidige landelijke gemiddelde wordt bereikt en nog niet voldaan wordt aan de doelstelling van een klimaatneutraal Zaanstad'. Op basis van onderzoek en gesprekken met omgeving wil de gemeente Zaanstad – onder verzwarende voorwaarden en met hoogte beperkingen – meewerken aan windturbines

op mogelijk 4 locaties met maximaal 4 tot 8 turbines waarmee het huidige gemiddelde in NL nog niet wordt bereikt (maximaal 22,8%) en de klimaat neutrale doelstelling verder buiten bereik komen.

Als belanghebbende en initiatiefnemers van duurzame opwek installaties vinden wij de keuzes die leiden tot dit maximaal te behalen resultaat teleurstellend. Tevens verwonderen wij ons, gezien het voorgaande dat er daarbij in de (concept) spelregels op tal van aspecten bovenwettelijke en procesmatig verzwarende eisen worden voorgesteld. En dat op het moment dat er vanwege de congestie problematiek én de invoering van een zero-emissiezone vanaf 2025 grote knelpunten ontstaan die om acuut en kordaat handelen vragen van alle betrokken stakeholders. Dit alles staat nog los van de stijgende grondstofprijzen, waarbij zelfs de verkrijgbaarheid van de noodzakelijke materialen voor het vervaardigen van de gewenste windturbines steeds moeilijker wordt - en waarbij de 'kleinere' turbine varianten om bedrijfseconomische redenen (moeilijker rendabel te ontwikkelen en opereren zijn) minder courant en verkrijgbaar zijn.

Het is met het oog op de toekomst, niet raadzaam om de mogelijkheden die er zijn te vernauwen met verdere bovenwettelijke vereisten. Logischerwijs wordt er door de initiatiefnemer(s) gestreefd naar zo min mogelijk negatieve gevolgen voor de omgeving, natuur en het benutten van synergievoordelen, echter is het realiseren van een turbine op de mogelijke turbine posities binnen de huidige wettelijke kaders al complex en risicovol genoeg. Het is naar onze mening niet raadzaam de aanwezige bewegingsruimte bij voorbaat verder dan het wettelijk kader in te perken.

In de bijlage (zie b. hieronder) zijn de drie hoofdpunten door het Havenbedrijf Amsterdam nader beschreven die gedeeld worden door alle initiatiefnemers zijnde Havenbedrijf Amsterdam, Ahold Delhaize, Afvalzorg, Ballast Nedam en Pieter Bon.

b. Bijlage Havenbedrijf Amsterdam, gedeeld door de andere vier initiatiefnemers

Reactie Havenbedrijf Amsterdam op Concept Spelregels Zaans zoekgebied windenergie, 16 april 2024

In dit document is de reactie beschreven van Port of Amsterdam op de concept spelregels Zaans Zoekgebied Windenergie. Deze reactie valt in drie punten uiteen:

- Eén project
- Het stellen van bovenwettelijke vereisten
- Financiële participatie/lokaal eigenaarschap

Eén project

In de concept spelregels van de Gemeente Zaanstad is de wens opgenomen om alle turbineposities op Zaans grondgebied als 1 project te ontwikkelen. Het betreft hier de volgende passage:

Er wordt invulling gegeven aan de plekken in het zoekgebied met één Zaans project. Dit project wordt met één projectbesluit mogelijk gemaakt en kan desgewenst uit meerdere deel-vergunningen bestaan. We willen dat de windturbines in één project worden ontwikkeld omdat daarmee de ruimtelijke samenhang en optelsom van effecten op de leefomgeving het beste beoordeeld kan worden. Ook willen we overzicht voor de omgeving en voorkomen dat er verschillende procedures en participatieprocessen over hetzelfde gevoelige onderwerp worden gestart. Dit geldt ook voor financiële participatie. Met één gezamenlijk voorstel van de initiatiefnemers ontstaat er een éénduidig beeld hoe je financieel kan meedoen met Zaanse windenergie.

Port of Amsterdam ziet in deze aanpak als één project een groot risico op vertraging in het proces. Gezien de verwachting is dat de Provincie bevoegd gezag zal zijn voor de vergunningverlening voor de windturbines is er volgens Port of Amsterdam een werkwijze mogelijk waarbij Gemeente Zaanstad de 'één project-gedachte' loslaat en haar Gemeenteraad alsnog in staat stelt om met het nemen van één besluit richting te geven aan de ontwikkeling van Windenergie op land op het grondgebied van de Gemeente Zaanstad.

Het stellen van bovenwettelijke vereisten

Op verschillende plaatsen in het conceptspelregeldocument worden bovenwettelijke vereisten geformuleerd. Dit gebeurt o.a. voor de onderwerpen geluid en lokale financiële participatie. In de ruimtelijke puzzel die het grondgebied van de Gemeente Zaanstad is zijn er diverse thema's die de businesscase voor de realisatie van een windturbine op een windturbinepositie compliceren. Een sprekend voorbeeld hiervan zijn de nu geldende hoogtebeperkingen.

Het is daarom, met het oog op de toekomst, niet raadzaam om de mogelijkheden die er zijn te vernauwen met verdere bovenwettelijke vereisten. Logischerwijs wordt er gestreefd naar zo min mogelijk negatieve gevolgen voor de omgeving en het benutten van synergievoordelen, echter is het realiseren van een turbine op de turbineposities binnen de huidige wettelijke kaders al complex genoeg. Het is niet raadzaam de aanwezige bewegingsruimte bij voorbaat verder dan het wettelijk kader in te perken.

Een voorbeeld hiervan is:

- Geluid: verwijzing naar de 42 dB Lden norm i.p.v. uitgaan van de standaardwaarde van 45 dB Lden.

Financiële participatie/lokaal eigenaarschap

In het conceptspelregel document is opgenomen dat binnen de straal ter grootte van 10x de tiphoogte van de windturbine de mogelijkheid tot lokaal eigenaarschap geboden dient te worden. Port of Amsterdam geeft dit lokaal eigenaarschap primair vorm door de samenwerking aan te gaan met de naburige bedrijvigheid van de windturbinepositie. De verplichting om een coöperatieve structuur op te zetten voor financiële participatie wordt als een complicerende factor ervaren voor de toch al uitdagende realisatie en exploitatie van de windturbineposities.

Gezien de grote impact van de inhoud van de conceptspelregels op de levensvatbaarheid van de windenergieprojecten en de zorgen die hieruit voortkomen, hebben wij de wens om op korte termijn met de Gemeente Zaanstad in gesprek te gaan.